

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka (przewodniczący)

SSN Beata Gudowska (sprawozdawca)

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku A. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.

o prawo do dodatku pielęgnacyjnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 lutego 2016 r.,

zażalenia wnioskodawczyni na wyrok Sądu Apelacyjnego

z dnia 30 czerwca 2015 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do rozpoznania, pozostawiając temu sądowi
orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Orzeczeniem lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30 marca 2011 r. A. G. została uznana za całkowicie niezdolną do pracy od dnia 1 lutego 2011 r. do 31 marca 2013 r., a decyzją z dnia 20 kwietnia 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał jej rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W dniu 19 maja 2011 r. ubezpieczona złożyła wniosek o przyznanie jej dodatku pielęgnacyjnego i po tym, jak lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych orzeczeniem z dnia 13 lipca 2011 r. ustalił, że jest niezdolna do samodzielnej egzystencji od dnia 1 maja 2011 r. do dnia 31 marca 2013 r. i decyzją

z dnia 29 lipca 2011 r. organ rentowy przyznał jej prawo do dodatku pielęgnacyjnego na okres wskazany przez lekarza orzecznika. Decyzja ta nie została zaskarżona. W dniu 8 grudnia 2011 r. ubezpieczona złożyła sprzeciw od orzeczenia lekarza orzecznika z dnia 30 marca 2011 r., wnosząc o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy od zakończenia okresu przebywania na zasiłku chorobowym.

Orzeczeniem komisji lekarskiej z dnia 15 lutego 2012 r. ustalono, że wnioskodawczyni jest całkowicie niezdolna do pracy od dnia 1 lutego 2011 r. do 31 marca 2013 r., a jednocześnie, że nie jest niezdolna do samodzielnej egzystencji. W wyniku tego orzeczenia Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 22 lutego 2012 r. odmówił ubezpieczonej przyznania prawa do dodatku pielęgnacyjnego z tytułu niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w G. z dnia 6 listopada 2014 r. oddalono odwołanie. Wyrokiem z dnia 30 czerwca 2015 r. Sąd Apelacyjny uchylił ten wyrok i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w G. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu. Rozstrzygnięcie to umotywował okolicznościami zaistniałymi w postępowaniu administracyjnym przed organem rentowym przed wydaniem zaskarżonej decyzji, a w szczególności tym, że zaskarżona decyzja jest sprzeczna z prawomocną decyzją z dnia 29 lipca 2011 r.

Sąd drugiej instancji wskazał, że w ponownym postępowaniu Zakład Ubezpieczeń Społecznych powinien uwzględnić istnienie ostatecznej decyzji w przedmiocie dodatku pielęgnacyjnego i ewentualnie rozważyć, czy istnieją podstawy do wydania nowej decyzji. Jeśli tak, organ rentowy musi uzasadnić tę decyzję i wskazać jej podstawę prawną.

W zażaleniu A. G. zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 386 § 2 i 4 w związku z art. 477^{14a} i 13 § 2 k.p.c. przez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu istnienia podstawy uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji oraz poprzedzającej go decyzji organu rentowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu. Wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi

drugiej instancji, podnosząc, że Sąd drugiej instancji nie powołał się na nierozpoznanie istoty sprawy przez Sąd pierwszej instancji ani na braki postępowania dowodowego (art. 386 § 2-4 k.p.c.). Nie ma także uzasadnienia ponowne wydanie decyzji przez organ rentowy, gdyż możliwe było zbadanie jej prawidłowości i zasadności oraz zmiana zaskarżonego wyroku przez zmianę decyzji organu rentowego i przyznania ubezpieczonej prawa do dodatku pielęgnacyjnego za okres od dnia 1 marca 2012 r. do dnia 31 marca 2013 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych sąd drugiej instancji może – stosownie do art. 477^{14a} k.p.c. – uchylając wyrok sądu pierwszej instancji, uchylić także objętą nim decyzję organu rentowego i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania bezpośrednio temu organowi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2013 r., II UZ 67/12, niepubl.). Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji oraz poprzedzającej go decyzji organu rentowego z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu (art. 477^{14a} k.p.c.) opiera się na podstawach przewidzianych w art. 386 § 4 k.p.c.

W judykaturze przyjmuje się, że orzeczenie to nie może bazować na wadach postępowania przed organem rentowym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2014 r., II UZ 78/13, niepubl.). Nie chodzi też o braki decyzji usuwalne przy wstępnym rozpoznaniu sprawy (por. art. 467 § 4 *in fine* k.p.c.) ani o wady wynikające z naruszenia przepisów postępowania przed organem rentowym (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 września 2011 r., II UZP 8/11, OSNP 2012 nr 19-20, poz. 252 i powołane tam orzecznictwo). Artykuł 477^{14a} k.p.c. służy rozwiązywaniu sytuacji, w których - ze względu na zakres kompetencji sądu - przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji nie może doprowadzić do usunięcia uchybień popełnionych przez organ rentowy.

Rozpoznając zażalenie Sąd Najwyższy badał, czy Sąd rozpoznający apelację prawidłowo ocenił spełnienie przesłanek przewidzianych w art. 477^{14a} k.p.c. i czy skorygowanie błędów w postępowaniu w drodze ponownego

rozpoznania sprawy przez sąd pierwszej instancji jest możliwe tylko przez wydanie nowej decyzji przez organ rentowy.

Uwzględniając, że celem postępowania sądowego o ustalenie prawa do świadczenia nie jest usuwanie wad postępowania organu rentowego, lecz rozstrzygnięcie o uprawnieniach ubezpieczonego, zgodnie z jego ukształtowaną *ex lege* sytuacją prawną (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2011 r., III UZP 1/11, OSNP 2012 nr 5-6, poz. 68), należy przyjąć, iż stwierdzenie wydania zaskarżonej decyzji w sprawie już ostateczną decyzją rozstrzygniętej, pozostaje bez wpływu na orzeczenie sądu ubezpieczeń społecznych, który - w drugiej instancji - rozpoznaje sprawę na nowo w sposób w zasadzie nieograniczony (art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c.; por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - zasadą prawną - z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008 nr 6, poz. 55).

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy orzekł, jak w postanowieniu (art. 394¹ § 1¹ związku z art. 398¹⁴ i art. 394¹ § 3 k.p.c.).

eb